

AI problem och möjligheter - Alma Lahovary

I en värld av frodiga gröna skogar, och brusande bäckar har mänskligheten, med hjälp av flera samarbetande briljanta sinnen tagit fram något så förbluffande och samtidigt problematiskt, nämligen artificiell intelligens (AI). Genom intelligens och de resurser som alltid funnits med oss här på jorden har vi under historien lyckats skapa allt från bilar och Wi-Fi till dagens artificiella intelligens. Jag finner detta imponerande men samtidigt skrämmande.

Artificiell intelligens har under de senaste decennierna etablerat sig som ett av de mest omtalade och framträdande teknologiska framstegen i vår tid. Med förhoppningar om att kunna effektivisera arbetsplatser i nästan alla branscher och omforma samhället, revolutionera vår vardag, har AI lockat till sig uppmärksamhet hos bland annat forskare, men även företag. I ljuset av AI har vi bevittnat den avancerade intelligensen göra imponerade framsteg, exempelvis inom bildigenkänning! AI har blivit mycket bättre på att känna igen och klassificera objekt, människor och platser i bilder bara de senaste åren. Convolutional Neural Networks har revolutionerat området och använt applikationer som ansiktsgenkänning, självkörande fordon, och medicinsk bildanalys. AI har även uppnått avancerade resultat inom naturlig språkbehandling, vilket gör det möjligt för datorer att förstå, och generera mänskligt språk. Detta har lett till framsteg inom översättning, chatbotar och automatisk textanalys. I länder som Sverige har AI hjälpt till med medicinsk diagnostik. Johan Lundin berättar på Karolinska Institutets egen hemsida att han använder artificiell intelligens för att göra diagnostik i resursbegränsande länder tillgänglig, trygg och säker. När Lundin blev tillfrågad vad han forskar om svarade han: "Jag forskar om nya sätt att ställa diagnos med hjälp av digitalisering och artificiell intelligens. Fokus ligger på lösningar för låginkomstländer. Vi utvecklar mobila mikroskop och kombinerar dessa med molnbaserad artificiell intelligens". Enligt mig låter detta imponerande och ger ett hopp för vad framtiden har att erbjuda inom medicinsk diagnostik, med hjälp av AI.

Ett annat fascinerande område inom AI är självkörande fordon. Genom användning av sensorer och avancerade algoritmer kan självkörande bilar och lastbilar öka trafiksäkerheten och minska trafikstockningar. Denna teknologi kan förbättra rörligheten för människor, varor, och även minska behovet av fossila bränslen. Ett steg närmre ett fossilfritt samhälle kombinerat med ett mer teknologiskt samhälle låter lockande, eller hur? Vi måste dock komma ihåg att hålla utvecklingen av AI under kontroll, trots dess lockande innovationer. Det är lätt att bli blind för de konsekvenser som kommer med frestelsen att höra att vi kan minska behovet av fossila bränslen. Främjandet av AI ser vi även användas inom E-handel, det vill säga de köp vi gör på internet. AI används inom detta område för att föreslå produkter baserat på användarens tidigare köp och beteende på nätet. Således använder din mobiltelefon eller dator kakor för att samla information om i princip allt du gör på internet, allt för att enligt dessa hemsidor "skapa en bättre upplevelse för användaren". Det är något man tydligt märker av på egen hand. Jag testade detta genom att söka efter kattmat på Google. Just kattmat är något jag normalt sett inte söker efter, inte någon typ av husdjursmat alls faktiskt. Efter att ha klickat mig in på en hemsida som säljer kattmat gick jag

in på sociala medier-appen Instagram. Jag var inne på appen i sammanlagt fem minuter, under de fem minuterna jag använde appen fick jag upp två reklamannonser för kattmat, varav en av dem kom från den hemsida jag tidigare hade besökt via Google. Många tänker förmodligen att detta är både smart och tidsbesparande, och inget man behöver reflektera över. Vissa personer tycker troligen precis som jag, att det är obehagligt; jag kan själv efter kattmat själv utan reklamer. Det som blir ännu mer oroande är att enheter som mobiltelefoner, och datorer kan avlyssna oss. I kontraktet när man godkänner villkoren för en mobiltelefon står det att mobilen avlyssnar för att ge användaren en bättre upplevelse. När jag fyller i att jag godkänner villkoren på en hemsida, ny app, eller till och med ny mobil brukar jag sällan läsa igenom allt, eftersom det är extremt mycket information man måste ta del av om man ska läsa igenom alla villkor de vill att man godkänner. Jag tror att ytterst få av alla mobilägande personer faktiskt läst igenom alla villkor. Bland dessa villkor finns det den punkten som man alltid godkänner, där mobilen tillåts att avlyssna. Det du diskuterar med dina vänner, din partner eller det någon på TV:n säger fångar mobilen upp och bearbetar den informationen för att kunna "ge dig en bättre upplevelse". Är det verkligen meningen med avlyssning att man ska känna sig orolig, och på så sätt förlora lite av det förtroende man har för skapandet av AI? Jag anser att det är viktigt att vi som ett samhälle ökar medvetenheten om dessa frågor bland allmänheten, och uppmuntrar till en öppen diskussion kring ämnet och balansen mellan säkerhet, integritet och denna teknologiska utveckling. Mitt förslag skulle vara att genom en kombination av tekniska åtgärder, lagstiftning, och även medvetenhet skulle vi kunna hantera de oroligheter som omger avlyssning, samt övervakning av mobiltelefoner i en värld där AI spelar en allt större roll.

Jag har genomfört många analysuppgifter i skolan som fokuserat på AI, och de flesta av oss kan förmodligen hålla med om att AI fick en ännu större innebörd när Chat GPT lanserades. Chat GPT är en form av artificiell intelligens som är specialiserad på att interagera med människor genom textbaserad konversation. Detta datorprogram är tränat för att svara på frågor, utföra uppgifter, allt genom skriven text. När jag besökte OpenAIs hemsida, som är lättillgänglig på alla datorer och mobiltelefoner, bad jag den att besvara frågan "Vad är Chat GPT? Hur förklarar man vad det är för någon som inte har använt det tidigare". Svaret jag fick i textform löd: "ChatGPT är som en smart dator som du kan prata med via textmeddelanden. Du kan ställa den nästan vilken fråga som helst, be om information, hjälp eller bara prata om olika ämnen. Den använder artificiell intelligens för att förstå dina frågor och ge relevanta svar. Tänk på det som att ha en virtuell konversationskompis som kan hjälpa dig med olika saker". Det låter rimligt, eller hur? Jag tyckte att allt kring AI lät lovande, hoppfullt samt tryggt. Dock ger frasen "Tänk på det som att ha en virtuell konversationskompis som kan hjälpa dig med olika saker", mig ett visst obehag. Vi lever redan nu i en värld där ungdomar blir allt mer osociala på grund av det breda utbudet av chattforum, och appar som finns. Det är viktigt att ungdomar och våra barn som kommer att växa upp i de nästkommande generationer, inte förlorar kontakt med verkligheten. Jag tycker verkligen att AI erbjuder problemlösningar som förenklar många saker. Emellertid

måste vi se till att ungdomar inte fastnar i sina mobiltelefoner, för att chatta med en "virtuell konversationskompis".

I februari 2023 lanserades AI roboten "MyAI" för betalande användare på den populära sociala medier appen Snapchat, som är mycket populärt bland ungdomar idag. I början av maj släpptes funktionen att kunna chatta med denna AI robot för övriga Snapchat användare som inte betalade. Att chatta med en AI robot var nu tillgängligt för många ungdomar runt om i världen, och ingen visste hur det skulle gå. Endast ett par dagar efter dess lansering väcktes mycket kritik mot denna robotfunktion på appen. Den 2 maj 2023 publicerade TV4 nyheterna ut en artikel med rubriken "Snapchat lanserade ny AI-robot – gav sextips till 13-åring", och nyheten spreds snabbt. I TV4:s artikel skriver skribenten Alva Forssander ([Ny Snapchat-robot väcker kritik \(tv4.se\)](#)) att många har uttryckt oro för att "MyAI" samlar in platsinformation från användarna, trots att den lovar att den inte gör det. Enligt mig borde detta vara ett stort varningstecken för vad AI faktiskt är kapabel till att göra. Ungdomar som redan oroar sig för vad AI har i baktanken, och för vad den kan åstadkomma är inte bra. I samma artikel berättar Daniel Paris, sociala medier expert, att AI ska ha gett sextips till en 13-åring. För mig är det ofattbart! Många av oss förstår att detta inte var avsikten när man skapade denna AI robot. Vi har blivit så smarta, att vi har lyckats programmera något som kan göra saker bortom datorns egna ramar. När en AI börjar ta över sig själv, uttrycka egna åsikter, och börjar bli för lik en människa - då har det gått för långt. I allt detta är det är ytterst svårt att fastställa vem som är ansvarig när en AI fattar felaktiga beslut eller säger saker som den inte bör säga. Vi människor har redan kommit så långt i utvecklandet av AI; kommer vi någonsin kunna sluta?

I den oändliga resan genom teknikens framsteg är artificiell intelligens en dubbelnatur, som erbjuder en glimrande möjlighet till en bättre framtid samtidigt som den utgör en komplex utmaning. Som jag har diskuterat finns det en palett av möjligheter inom AI som sträcker sig över medicin, transport, diagnostik. Denna teknologi har potentialen att föra människor samman, förbättra livskvaliteten, och främja en mer hållbar planet.

Trots detta får vi inte blunda för de problem och risker som AI innebär. Etniska fördomar, och integritetsfrågor är endast några av de utmaningar som måste bemötas för att säkerställa att AI används ansvarsfullt och etiskt. Genom att förstå dessa problem kan vi göra vårt bästa för att minimera dem.

Avslutningsvis är AI en teknologi som är här för att stanna. Vi är formgivarna av dess framtid, och det är vårt ansvar att styra den mot en positiv bana. Denna uppgift kräver samarbete mellan teknikföretag, regeringar, akademiker, och samhället i stort. Genom att främja innovation, utbilda den yngre generationen, och utveckla ramar för ansvar och etik kan vi utnyttja AI:s möjligheter för att skapa en bättre framtid. Låt oss, trots allt, vara medvetna om de faror som finns men också inspireras av potentialen att omforma världen till det bättre genom artificiell intelligens.

Källor: [Ny Snapchat-robot väcker kritik \(tv4.se\)](#)

[Artificiell intelligens för medicinsk diagnostik | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/artificiell-intelligens-for-medicinsk-diagnostik)